

श्रीमद्भगवद्गीता विवेचन सारानाम

अध्याय 12: भक्ति योग

2/2 (श्लोक 12-20), शनिवार, 22 जून 2024

विवेचक: गीता विशारद डा. अशु गोयल गुरु

YouTube लिंक: https://youtu.be/dia-oi-s_rA

भक्तियोग - भक्तुल लक्षणम्

श्री कृष्ण प्रार्थन , शारदास्तुति, दीप प्रज्वलन मुगिसिन तर्वात गुरुवन्दन चैसि, श्री अशुगोयल गुरु
कन्याती क विवेचन कार्याक्रमान्नि प्रारंभिचरु.

भगवानुनिकी अत्यन्त प्रीतिपात्रुलव्यालन्ते ए लक्षणानु भक्तुल कलिगि ऊन्डालो क 12व अध्यायपु
द्वितीयभागं मनकु सृष्टं चैस्तुन्दि. मन जीवितालनु अर्धवन्तंग मलचुकोवडानिकी भगवन्तुडु
मनकु इचिन वरं कभगवद्गीता पठनं. मन पुरीकुल योक्क पुण्य कार्याल वलन कूडा मनकी क
अदृष्टं कलिगि ऊन्डवचु. भगवद्गीता कु समानमैन ग्रन्धं वेरकळी लेदु. गीतालो भगवन्तुन द्वारा
प्रति एकरी नित्य जीवित समस्यलकु परिष्कारं सूचिचबडिन्दि.

क श्लोकालो भक्तुल तननु चैरुकोगलिगे सुनयास भक्ति मरुगालनु गुरिचि भगवन्तुडु विशदीकरिचरु.
भक्तुलकु मुख्यं ग ऊन्डवलसिन 39 लक्षणालो ए एक लक्षणं कलिगि ऊन्ना, मानवुल क मरुगालो
भगवन्तुन चैरवचु.

दीपं वेलिगिचगाने वेलगु एला व्यापिस्तुन्दी, भक्ति योगं चदवडं वल्ल मन जीवितालो कूडा
प्रकाशं अलागे व्यापिस्तुन्दि. अन्दुके प्रपन्चमन्तला क गीतामकरन्दान्नि पन्चे यज्जमालो अन्दरु
पालोन्नुनारु. भगवद्गीतालो ऊन्नु 700 श्लोकालो एक श्लोकं धृतराष्ट्रुडु, 41 श्लोकालु संजयुडु, 84
श्लोकालु अर्जुनुडु, 574 श्लोकालु श्री कृष्ण परमात्मा चैप्पारु.

क द्वितीयभागं लो भगवन्तुडु चैपिन भक्ति मरुगाल गुरिचि, भक्तुल लक्षणाल गुरिचि
तेलुसुकुन्दामु.

12.12

श्रीयो हि ज्ञानमभ्यासाज्, ज्ञानाध्यानं(व्) विशिष्यते।

ध्यानार्कुरुफलत्यागः(स्) , त्यागाच्चात्तिरन्तर्म॥12॥

तत्त्वमु नैणुगकये चैयु अभ्यासमुकन्तेनु ज्ञानमु श्रेष्ठमु. केवलमु परोक्ष ज्ञानमु कन्तेनु
अनगा अनुभवरहितमैन ज्ञानमुकन्तेनु (शान्त पाण्डित्यमुकन्तेनु) परमेश्वरस्वरुपध्यानमु
श्रेष्ठमु. ध्यानमु कन्तेनु कर्कुरुफलत्यागमु मिक्किली श्रेष्ठमैनदि. एलनन त्यागमुवलन वेन्तेने

పరమశాంతి లభించును.

12.12 తత్వ గ్రహణము లేని అభ్యాసం కన్నా జ్ఞానము గొప్పది. పూజ, శ్రవణము వంటి కార్యాలను మనము ఇంద్రియాలతో చేస్తుంటాము. వీటిని శ్రద్ధగా చేయాలంటే మనసు మన నియంత్రణలో ఉండాలి. దీనికి అభ్యాసం ఎంతో అవసరం. ఈ అభ్యాసం కన్నను జ్ఞానము శ్రేష్ఠమైనది. జ్ఞానము కంటే భగవద్భావము గొప్పది. కర్మ ఫలత్వాగము వీటన్నిటి కన్నను మిక్కిలి ఉత్తమము. నాది, నా వారు, నా వస్తువు అన్న వ్యామోహం ఉన్నంతవరకూ మన అహంకారం పోదు. ముక్తిని కూడా పొందలేము. అందువలన మార్గం ఏది ఎంచుకున్నా, నిశ్చలచిత్తం తో గమ్యం చేరడానికి ప్రయత్నించాలి.

12.13

అద్యేష్టా సర్వభూతానాం(మ్), మైత్రః(భీ)కరుణ ఏవ చ| నిర్మమో నిరహంకారః(స్), సమదుఃఖసుఖః క్షమీ||13||

ఏ ప్రాణీయందును ద్వేషభావము లేనివాడును, పైగా సర్వప్రాణులయందును అవ్యాజమైనప్రేమ, కరుణ కలవాడును, మమతాహంకారములు లేనివాడును, సుఖము ప్రాప్తించినను, దుఃఖము ప్రాప్తించినను, సమభావము కలిగియుండువాడును, క్షమాగుణము కలవాడును (అపరాధికిని అభయమును ఇచ్చువాడును)...

12.13 భక్తుని యొక్క ప్రధమలక్షణం ద్వేషం లేకుండా ఉండటం. ఇతరుల అభివృద్ధి చూసి చింతించకూడదు. సర్వ ప్రాణులపట్ల కరుణ, ప్రేమ, సుఖదుఃఖాలయందు సమతుల్యత, క్షమాగుణం, ఈర్ష్యాహింస, భక్తులలో భగవంతుడు కోరుకునే లక్షణాలు. ఇవే కాకుండా.....

12.14

సన్తుష్టః(స్) సతతం(యః) యోగీ, యతాత్మా దృఢనిశ్చయః| మయ్యర్పితమనోబుద్ధిః(ర్) ,యో మద్భక్తః(స్) స మే ప్రియః||14||

...సర్వకాల సర్వావస్థలయందును సంతుష్టుడైయుండు యోగియు, శరీరేంద్రియ మనస్సులను వశమునందుంచుకొనినవాడును, నాయందు దృఢమైన నిశ్చయము గలవాడును, అయి నాయందే మనోబుద్ధులను అర్పణ చేసిన నా భక్తుడు నాకు ప్రియుడు.

12.14 సర్వకాల సర్వావస్థలందు సంతుష్టుడు, మనోఇంద్రియనిగ్రహము, దృఢనిశ్చయముకలవాడు, నాది, నేను అనే భావన మరియు మమకారము లేనివాడు, దయ, కరుణ మానవత్వము కలవాడు, మనస్సు, బుద్ధి కృష్ణునికే అర్పణ చేసినవాడు ఆ దేవాదిదేవునికి అత్యంత ప్రియభక్తుడు.

వ్యామోహం తగ్గితే భక్తి పెరుగుతుంది. దంపతులు రిఫ్రెజిరేటర్ కొనడానికి ఒక దుకాణానికి వెళ్ళి, నచ్చిన దానిని ఎంచుకున్నారు. సేల్స్ మాన్ దానిని వేరే వారు తీసుకోకుండా ఉండటం కోసం "సోల్డ్ " అని వ్రాశి రశీదు తయారుచేస్తున్నాడు. ఇంతలో ఆ దుకాణం లో రద్దీ పెరిగింది. ఇంకా డబ్బు చెల్లించకపోయినా, ఆ వస్తువు వారి సొంతం కాకపోయినా, పనివారు మోసుకొస్తున్న వస్తువుల వలన తమ ఫ్రెడ్జ్ కి గీతలు పడవచ్చని ఆందోళన పడసాగారు ఆ దంపతులు. నాది అనే ఈ భావనే మానవులని బంధాలతో కట్టివేస్తుంది.

మహాభారతం లో యక్షుడు ధర్మరాజు ని "ఈ లోకంలో దరిద్రుడు ఎవరు?"అని అడిగాడు. దానికి సమాధానం గా ధర్మరాజు "సంతృప్తి అన్నది లేనివాడే అత్యంత దరిద్రుడు " అని చెప్పారు.

భక్తులకు ఉండవలసిన మరో లక్షణమైన నిశ్చయానికి ఉదాహరణ పార్వతీఅమ్మవారు. తన గురువైన నారదుల వారి సలహాతో పరమేశ్వరుడిని పరిణయం చేసుకోవడానికి ఎన్నో సంవత్సరాలు ఘోరతపస్సు చేసారు. ఆమె మనసు మార్చడానికి సప్తర్షులు వచ్చి శివుని తక్కువచేసి మాట్లాడినా సరే ఆమె తన నిశ్చయాన్ని మార్చుకోలేదు. గిరి పుత్రుని కనుక నా మనసు కూడా రాతి వంటిదే అని వారికి చెప్పి తన

తీర్పు ఇవ్వగలిగాడు.

అనుకున్నది జరగనప్పుడు కోపము, దుఃఖము కలుగుతాయి. కాని అదంతా భగవత్ప్రాప్తి అని భావించి నిశ్చింతుడై ఉండటం భక్తుని లక్షణము.

12.17

**యో న హృష్యతి న ద్వేష్టి, న శోచతి న కాఙ్గతి |
శుభాశుభపరిత్యాగీ, భక్తిమాన్యః(స్) స మే ప్రియః ||17||**

ఇష్టవస్తుప్రాప్తికి పొంగిపోనివాడును, దేనియందును ద్వేషభావము లేనివాడును, దేనికీనీ శోకింపనివాడును, దేనినీ ఆసింపనివాడును, శుభాశుభకర్మలను త్యజించినవాడును, ఐన భక్తుడు నాకు ప్రియుడు.

12.17

దేనియందు ద్వేషములేనివాడు, సుఖదుఃఖాలకు ఒకేరీతిగా స్పందించువాడు, శుభాశుభకర్మల ఫలితాలను త్యజించిన వాడు, దేనినీ ఆశించనివాడు భగవంతుని ప్రియభక్తుడు.

12.18

**సమః(శ్) శత్రౌ చ మిత్రే చ, తథా మానావమానయోః |
శీతోష్ణసుఖదుఃఖేషు, సమః(స్) సఙ్గవివర్జితః ||18||**

శత్రువులయెడను, మిత్రులయెడను సమభావముతో మెలగువాడును, మానావమానములు, శీతోష్ణములు, సుఖదుఃఖములు మొదలగు ద్వంద్వములను సమానముగా స్వీకరించువాడును, ఆసక్తిరహితుడును....

12.18

వెలుగు వెంట నీడ, సుఖము వెంట దుఃఖము, మిత్రుల వెనుక శత్రువులు ఉండుట సహజము. ఇది తెలుసుకోకుండా క్రియకు ప్రతిక్రియ చేయాలనుకోవడం మానసిక హింస అవుతుంది. మానావమానములు, శీతోష్ణ సుఖదుఃఖాల పట్ల సమబుద్ధి గలవాడు, స్థితప్రజ్ఞుడు అయిన భక్తుడు భగవానునికి ఎంతో ఇష్టుడు.

12.19

**తుల్యనిష్టాస్తుతిర్కానీ, సన్తుష్టో యేనకేనచిత్ |
అనికేతః(స్) స్థిరమతిః(ర్), భక్తిమాన్యే ప్రియో నరః ||19||**

నిందాస్తుతులకు చలింపనివాడును, మననశీలుడును, శరీరనిర్వహణకై లభించిన దానితోడనే తృప్తిపడువాడును, నివాసస్థానములయందు మమతాసక్తులు లేనివాడును, స్థితప్రజ్ఞుడును అగు భక్తుడు నాకు ఇష్టుడు.

12.19

ఎవరు నిందించినా, అవమాన పరచినా చలించక, తనకు లభించిన దానితోనే సంతృప్తి చెందుతూ, తన నివాసస్థలముల పట్ల కూడా అత్యాసక్తి చూపక, స్థిరమైన భక్తి భావంతో జీవించు భక్తుడు దేవదేవునికి అత్యంత ప్రీతిపాత్రుడు. భగవంతునికి ఎప్పుడూ ప్రియభక్తుడిగా ఉండదలచి హనుమంతుడు చేసిన ప్రయత్నాన్ని తెలుసుకుందాము.

సీతమ్మ వారు ఎప్పుడూ నుదిటిమీద, పాపిట్లో సింధూరం ధరించేవారు. దానికి కారణం ఏమిటి అని హనుమ అడిగితే, శ్రీ రామచంద్రునికి ఆ సింధూర అలంకరణ ఇష్టమని చెప్పారు. వెంటనే ఆంజనేయ స్వామి శరీరమంతా సింధూరపు పూతతో తన స్వామి కోసం తయారయ్యారు. భగవంతుని పట్ల భక్తునికి గల భక్తి

భావము అట్టిది. అందుకే దేవాలయాలలో ఆంజనేయుని విగ్రహం సింధూరంతో నిండి ఉంటుంది.

12.20

యే తు ధర్మామృతమిదం(యః), యథోక్తం(మ్) పర్యుపాసతే | శ్రద్ధధానా మత్పరమా, భక్తాస్తేఽతీవ మే ప్రియాః||20 ||

ఉపర్యుక్తధర్మామృతమును సేవించుచు (పైనపేర్కొనబడిన ఉత్తమ గుణములను కలిగియుండి), నిష్కామభక్తిశ్రద్ధలతో మత్పరాయణులైన భక్తులు నాకత్యంత ప్రియులు.

12.20

సర్వ ప్రాణుల ఎడ కరుణ, ప్రేమ, మమకార రాహిత్యము, మిత్రత, క్షమ, ధృఢనిశ్చయము, ఈర్ష్యాహిత్యం, సావధానత, అనుకూల ప్రతికూలతలయందు సమభావము, సంతృప్తి, భగవదర్పితమైనమనసు, బుద్ధి, ఉద్వేగరాహిత్యము,శుచి, పవిత్రత, కార్యశీలత, సర్వకర్మఫలముల పట్ల అనాసక్తి, కోరికలు లేకుండుట,శుభాశుభకర్మలపై సమభావము, నిష్పాక్షికంగా ఉండుట, మానావమానముల యందు సమభావము, నివాసస్థల మందు అనాసక్తి, మననశీలి, ధైర్యశాలి ఇట్టి లక్షణాలు కలిగిన భక్తులు భగవానునికి అత్యంత ప్రీతిపాత్రులు. ఎవరైతే ఈ ధర్మమార్గాన్ని అనుసరిస్తారో వారు నాకు అత్యంత ప్రియులు . వారు నిశ్చయంగా నన్నే చేరగలరు అని కృష్ణ పరమాత్మ తెలియజేసారు.

ఈ విధంగా శ్రీ కృష్ణ పరమాత్మ భక్తునికి ఉండవలసిన 39లక్షణాల గురించి అర్జునునికి, ఆయనను మాధ్యమంగా చేసుకుని సకలమానవాళి కి తెలియజేసారు .

వివేచకులు గీతాభిలాషులందరికి ఈఅధ్యాయపు వివేచన అందచేసే అవకాశాన్ని కల్పించిన భగవానునికి, గురుదేవులకి వందనములు అర్పించి, ప్రశ్నోత్తర కార్యక్రమమాన్ని మొదలుపెట్టారు.

ప్రశ్న 1:

ఒక వ్యక్తి మన ఎదురుగానే ఎన్నో పాపాలు చేస్తూ, మనకి కష్టం కలిగిస్తుంటే ఏం చెయ్యాలి?

జ. ఆ వ్యక్తి మన కుటుంబం లోనివాడే అయితే సహించాలి, వీలైతే మార్చడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. బయట వ్యక్తి అయితే వారిపై క్రోధం చూపరాదు. చిన్న తప్పులయితే క్షమించగలగాలి.

ప్రశ్న 2:

గురువు యొక్క ప్రాముఖ్యత ఏమిటి?

జ . పుస్తకాల వలన, యూ ట్యూబ్ చూడటం వలన దివ్య జ్ఞానము రాదు. సరైన మార్గం లో జ్ఞానాన్ని పొందాలంటే శాస్త్రపఠనం చేసిన గురువు వద్ద శిష్యరికం చేయాలి. ద్రోణుడు తనకి విలువిద్య నేర్పనని చెప్పినా నిరాశ పడకుండా ఏకలవ్యుడు ఆయన ప్రతిమను పెట్టి విలువిద్య నేర్చుకున్నాడు. కృష్ణ పరమాత్మని కొందరు తమ గురువు గా భావిస్తూ ఉంటారు.

ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు బ్రహ్మవిద్యాయాం(యః) యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే భక్తియోగో నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః

ఈ విధముగా ఓం తత్ సత్ అను భగవన్నామ ఉచ్చారణ పూర్వకమైన బ్రహ్మ విద్య మరియు యోగ శాస్త్ర మయమైన, శ్రీకృష్ణార్జునుల సంభాషణ లేక సంవాద రూపములో ఉన్న శ్రీమద్భగవద్గీతలోని పన్నిండవ అధ్యాయమైన భక్తియోగము సమాప్తమైనది

మీకు ఈ అర్థ వివరణ చదివి ఆనందం కలిగింది అని విశ్వసిస్తున్నాము. దిగువ ఇవ్వబడిన లింక్ ద్వారా దయచేసి మీ అమూల్యమైన మూడు నిమిషముల సమయమును వెచ్చించి మీ అభిప్రాయాలను తెలుపగలరు

<https://vivechan.learngeeta.com/feedback/>

మీరు వివేచన సారాంశము చదివినందుకు ధన్యవాదములు!

మీరు వివేచన సారాంశము చదివినందుకు ధన్యవాదములు! గీతా సేవకులు అయిన మేము అందరమూ ఎంతో శ్రద్ధా భావముతో ఈ వివేచన ద్వారా సరియైన భావాన్ని అర్థవంతంగా మీకు అందించాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అయినప్పటికీ భావము, భాషా సంబంధిత తప్పులు ఏమైనా ఉంటే క్షమించమని కోరుతున్నాము.

జై శ్రీకృష్ణ

సంగ్రహకులు: గీతా పరివార్ సృజనాత్మక రచనా విభాగం

ప్రతి గృహములో గీత, ప్రతి చేతిలో గీత!!

Let's come together with the motto of Geeta Pariwar, and gift our Geeta Classes to all our Family, friends & acquaintances

<https://gift.learngeeta.com/>

గీతాపరివార్ ఒక నూతన కార్యక్రమమునకు శ్రీకారముచుట్టినది. ఇప్పుడు మనమందరము ఇంతకుపూర్వము జరిగిన సమస్త వివేచన కార్యక్రమముల యూట్యూబ్ వీడియోలను, పీ.డీ.యఫ్. లను క్రింద సూచించిన లింకు ద్వారా చూడవచ్చును.

<https://vivechan.learngeeta.com/>

గీత నేర్చుకోండి గీతా ప్రసారము చేయండి గీతలో నిమగ్నులు కండి

॥ ఓం శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు ॥